

Azərbaycan kinosunda ana rollarının bənzərsiz ifaçılarından biri də respublikanın Xalq artisti, istedadlı aktrisa Mərziyə Davudovadır. Milli teatr, kino sənətimizin qadın rollarına ehtiyacı olan bir vaxtda sənətə gələn Mərziyə xanım özünəməxsus ifa tərzii, dəst-xətti, yaradıcılıq üslubu ilə imza atdığı hər bir rolu yaddaşlara yazdı, istedad və bacarığını sənətində dönə-dönə təsdiqlədi.

Danılmaz həqiqətdir ki, kino hələ ibtidai mərhələsindən teatr aktorlarının potensialından bəhrələnilib. Mərziyə xanımın kinoda yaratdığı irili-xırdalı rollarının uğur qaynağı da uzun illər fəaliyyət göstərtdiyi teatrdır. Milli kino və səhnə sənətimizdə fərdi yaradıcılıq üslubuna görə sevilib-seçilən aktrisanın anadan olmasından 121 il ötür. Fürsətdən istifadə edib unudulmaz sənət xadiminin ömür kitabının səhifələrini vərəqləyək...

Mərziyə Davudova 1901-ci il dekabr ayının 8-də Həştərxanın Sarevo çayının yaxınlığında yerləşən eyniadlı kənddə dünyaya göz açıb. Milliyyətə tatarlıdır. O, 1908-ci ildə kəndlərindəki dördillik "Dərülməhsil" tatar məktəbində oxuyub. Həmin illərdə qızların oxuduğu məktəb dövletlilərin ianəsi hesabına işləyirdi. Buranı bitirən Mərziyə Həştərxanda "Qaliyə" məktəbinə daxil olub. Daha sonra "İqbal" rus-tatar məktəbinə daxil olub, burada həvəskarların hazırladıqları tamaşalarda oynayıb, "Birinci teatr" tamaşasındakı Əfifə rolu ilə özünü tamaşaçılara sevdirməyi bacarıb.

On dörd yaşında olarkən ilk dəfə teatr tamaşasına - Aleksandr Dümanın "Kameliyalı qadın" əsərinə baxıb. XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan dramaturqları Nəcəf bəy Vəzirovun, Nəriman Nərimanovun əsərləri tatar dilinə tərcümə edilir, Hüseyin Ərəblinski, Mirzə Əliyev kimi teatr xadimləri Hacıtərxanda yerli həvəskarların iştirakı ilə qastrol tamaşaları oynayırdılar. Bu mənada tatar teatrının inkişafında Azərbaycan səhnə sənəti və sənətkarları mühüm rol oynayıblar.

Kinomuzun Gülbadamı, Fatması, Sənəmi...

Mərziyyə Davudovanın doğum günüdür

Hüseyin Ərəblinski növbəti dəfə Həştərxana qastrola gəlib. Hər dəfə vaxt tapıb dram həvəskarlarının tamaşalarına da baxıb. Mərziyə Davudovanın çıxışı çox xoşuna gəlib və ona Bakıya gəlməsini tövsiyə edib. Mərziyə xanım 1919-cu ildə Bakıya gəlib. Birləşmiş Dövlət Teatrının nəzdində indiki Akademik Milli Dram Teatrı kollektivinə aktrisa kimi qəbul edilib. Bir müddət Tiflis Azərbaycan Dram Teatrında və Bakı Türk İşçi Teatrında işləyib. Sonradan Milli Teatra qayıdıb, ömrünün sonunadək həmin teatrın aparıcı aktrissalarından biri olub. Teatrın repertuarında olan yerli və xarici dramaturqların əsərləri əsasında hazırlanan tamaşalarda müxtəlif xarakterli rollar oynayıb. Aktrisanın aktiv teatr fəaliyyəti və rollarının uğuru kino rejissorlarının diqqətindən də yayınmayıb. Romantik və realist aktyor məktəbinin yaradıcılarından və davamçılarından hesab olunan istedadlı aktrisaya kinoda səkkiz filmə çəkilmək, ana rollarını yaratmaq nəsib olub.

"Hacı Qara" filmində Tükəz, "Bir ailə" kinodramında ana, "Bakının işıqları" filmində Anaxanım, "Bəxtiyar" kinokomediyasında Bəxtiyarın anası Gülbadam, "Koroğlu" filmində dayə, "Qızmar günəş altında" məhəbbət dramında kənd sakini, "Bir məhəllədən iki nəfər"də Fatma, "Əsl

doğd"da Sənəm rollarını yaddaqalana və inandırıcı olaraq canlandıraraq.

Böyük bir neftçi ailəsindən, onların ailədaxili mehriban, mədəni münasibətlərindən, ailə üzvlərinin hər birinin vətəndaşlıq borcunu ləyaqətlə yerinə yetirmələrindən bəhs olunan "Bakının işıqları" filmində Mərziyə Davudovanın ekran qəhrəmanı neftçi övladlar yetişdirən zəhmətkeşə anadır. Daim övladlarının qayğısına qalan, onlar üçün narahat olan ibrətamiz nəsihətləri ilə övladlarına doğru tərbiyə və həyat istiqaməti verən ana sadə, səmimi, zəhmətkeş qadındır. Böyük bir ailəyə başçılıq edən, qonaq-qaralı evin səliqə-sahmanını qoruyan ana həm də ailə xoşbəxtliyinin qoruyucusudur, keşikçisidir.

Sənətdə daima peşəkarlıq nümayiş etdirən aktrisa həm də ictimai xadim kimi fəaliyyət göstərmiş. 1956-1962-ci illərdə Azərbaycan Teatr Cəmiyyətinin (indiki Teatr Xadimlər İttifaqının) sədri işləyib. Bir neçə çağırış Azərbaycan SSR Ali Sovetinin deputatı olub.

Altmış iki illik ömür payının qırx iki ilini sənətə həsr edən Mərziyə xanım 1933-cü ildə Əməkdar, 1936-cı ildə Xalq artisti, 1949-cu ildə SSRİ Xalq artisti fəxri adlarına layiq görülüb.

Həlim xüsusiyyəti, mehriban davranışı ilə sənət dostları, tanışları arasında hörmət qazanan Mərziyə Davudovanın daim yaradıcılıq eşqi ilə döyünən qəlbi 1962-ci il yanvar ayının 5-də dayandı. İstedad və bacarığının məhsulu olan yaradıcılığına görə sənəti fonunda şəxsiyyəti, şəxsiyyətinə görə isə sənəti unudulmur, böyük sevgi ilə xatırlanır.

Məlumat üçün bildirək ki, Mərziyyə Davudova mərhum aktyor və rejissor Abbas Mirzə Şərifzadənin həyat yoldaşı, aktrisa Firəngiz Şərifovanın isə anası olub.